

PSIHOLOGIJA

Prof dr Nera Zivlak-Radulović

Istorijat

Grčki termin

- psiha = duh, duša, život, um, dah i
- logos = govor, riječ, promišljanje, rasuđivanje.
- Psihologija znači promišljanje ili rasuđivanje o duhu ili duši.
- U šesnaestom ili sedamnaestom stoljeću „nauka o svijesti ”.

-
- Psihologija je bila disciplina filozofije,
 - Izdvojila se 1879. godine osnivanjem prvog psihološkog laboratorija u Leipzigu od strane Wilhelm Wundta.

- svaka reakcija ima fiziološki i psihološki aspekt
- empirijska nauka
- predmet- neposredno iskustvo
- metod- introspekcija
- elementi iskustva: oseti, predstave, osećanja prijatnosti i neprijatnosti + stvaralačka sinteza;
- Vuntov učenik, **Tičener** psihologiju koja je orijentisana na analizu strukture svijesti zove strukturalizam a suprotstavljenu orijentaciju funkcionalizam

F.Golton (Engleska), 1884. laboratorija u Londonu istraživanja sposobnosti, uticaj sredine i nasleđa

- **V.Džejs** (Amerika), Harvard, 1890. *Principi psihologije*; teorija emocija, popis instikata
- **Borislav Stevanović, 1927-** studije psihologije na Filozofskom fakultetu u Beogradu

Šta je psihologija

- Moderna psihologija je prirodna i društvena nauka koja se bavi procesima u mozgu i njihovim izražavanjem u ponašanju.
- Psihologija nastoji sistemskim empirijskim istraživanjima steći znanje o uzrocima i načinu ponašanja pojedinca, te o tome na koji način ljudi doživljavaju svijet u kojem žive.

-
- ponašanje- sve aktivnosti koje se mogu opaziti i registrovati
 - mentalni procesi- unutrašnja subjektivna iskustva
 - nauka- naučni metod- pretpostavke- dokazi – teorije (potvrda ili promena)

-
- **Bujas-** skup naučnih disciplina koje proučavaju psihičke procese (subjektivne doživljaje), uslove njihovog nastanka (bio-socijalne), načine njihovog ispoljavanja (objektivno ponašanje)
 - **Rot-** sistematsko izučavanje psihičkog života ljudi i životinja na osnovu naučnog proučavanja objektivnog ponašanja i neposrednog iskustva

Osnovni pravci u psihologiji

- Strukturalizam- Vunt, Tičener
- Funkcionalizam- Džejms, Džui
- Psihoanaliza- Frojd, psihodinamski pravci
- Bihejviorizam- Votson, Skiner, Tolman
- Geštalt psihologija- Keler, Kofka, Verhajmer
- Humanistička i egzistencijalna psihologija-Maslow
- Kognitivna psihologija- Najser

Zadaci psihologije

Teorijski zadaci

- opis karakteristika, pravilnosti i uslovi javljanja psihičkih procesa i osobina
- interdisciplinarni pristup

Praktični zadaci

- primjena nalaza u unapređenju različitih ljudskih aktivnosti
- evaluacija psihološke prakse
- ideje za razvoj novih teorija i modela

Teorijske oblasti

- **Opšta psihologija**- osnovne psihičke funkcije odraslih, normalnih ljudi; biološka i kognitivna psih.
- **Psihologija ličnosti** – integracija, celovitost; struktura, dinamika i razvoj ličnosti
- **Razvojna psihologija**- razvoj psihičkih funkcija; filogenetski i ontogenetski razvoj- stadijumi
- **Psihopatologija**- abnormalne manifestacije funkcija, oblici poremećaja i uzroci nastanka
- **Psihometrija**- istražuje metode merenja individualnih varijacija osobina, sposobnosti,
- **Socijalna psihologija**- pojedinac u društvu; socijalni uticaji na ličnost i ponašanje

Primjenjene oblasti

- **Klinička-** procena i pomoć osobama sa psihičkim problemima, prevencija
- **Pedagoška-** psihološki aspekti vaspitno-obrazovnog rada- faktori učenja, metode nastave
- **Psihologija rada-** psih.aspekti odnosa čoveka i rada- faktori uspeha u radu, organizacija, rukovođenje, profesionalna orijentacija, selekcija, uslovi rada, međuljudski odnosi
- **Specijalna-** pomoć osobama sa invaliditetom-senzorna i fizička oštećenja, mentalna retardacija,
- **Zdravstvena-** psihološki faktori u nastanku, lečenju i ishodu somatskih bolesti